

Erasmus for All (KOM 787) lopullinen

Kommentit 21.12.2011

Opetus- ja kulttuuriministeriö

johanna.hulkko@minedu.fi ja seija.astala@minedu.fi

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö (VSY) ry:n mielestä komission tekemä ehdotus 'Erasmus for All' uudelle ohjelmakaudelle on periaatteellisella tasolla tervetullut. Olemme komission kanssa samaa mieltä koulutuksen haasteista ja mielestämme ohjelman tuki EU:n ulkopuolelle olevien maiden osallistumiselle on oikea. Koulutus on avaintekijä hyvinvoinnin edistämiseen, taloudellisen kriisin aiheuttamien ongelmien voittamiseen ja vastaamaan EU 2020 strategian asettamiin tavoitteisiin. Vapaan sivistystyön ja aikuiskoulutuksen näkökulmasta katsottuna on valitettavaa, että 'Erasmus for all' vaikuttaa olevan pääsääntöisesti tarkoitettu korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuuksien tukemiseen. VS:n mielestä nykyistä ehdotusta tulee täydentää, jotta se paremmin tukisi jo hyväksytyjä EU2020 strategiaa sekä Koulutus 2020 (Education and training 2020) viitekehystä. Pidämme tärkeänä sen varmistamista, että Erasmus for All –ohjelma pystyy osaltaan edistämään ohjelmien konkreettista toteuttamista.

'Erasmus for all' –ohjelman tulee tukea elinikäistä oppimista ja edistää koulutuksellista tasa-arvoa.

VSY haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Euroopassa elää miljoonia aikuisia vailla tarvittavaa koulutuksellista osaamista tai hyvin vähäisen koulutuksen varassa. Heille tarjoutuu tuskin lainkaan mahdollisuuksia osallisuuteen elinikäisen oppimisen piirissä tai yhteiskunnallisessa elämässä. Olemme huolestuneita myös trendeistä, jotka lisäävät unionin sisäisiä koulutuksellisia eroja. Euroopan Unionin jäsenmaissa on tärkeitä vastata myös ikääntyvän väestön koulutus- ja oppimistarpeisiin. Elinikäisen oppimisen ohjelma on pystynyt vähentämään eroja, kun taas 'Erasmus for all' on esitettyssä muodossa askel väärään suuntaan.

Komissio on hyväksynyt tavoitteet, joiden mukaan aikuisväestön osallistuminen aikuiskoulutukseen pyritään nostamaan 15 prosenttiin 2020 menneessä sekä vähentämään koulutuksen keskeyttäminen kaikilla tasoilla. Tätä varten tarvitaan hyvin toimivia aikuiskoulutusjärjestelmiä, hyvin koulutettua henkilökuntaa, monipuolista aikuiskoulutustarjontaa ja osallisuutta tukevia menetelmiä. VSY korostaa, että nykyisessä eurooppalaisessa kriisissä ei ole kyse vain taloudellisista ongelmista, kyse on eurooppalaisella tasolla myös aktiivisen kansalaisuuden, yhteisöllisyyden ja koulutuksellisen tasa-arvon kyseenalaistamisesta. Näihin haasteisiin on hyvä vastata luomalla vahva koulutusohjelma aikuisille.

VSY vastustaa juuri alkaneiden **aikuisten oppijoiden liikkuvuusohjelmien** poistamista kokonaan. Sekä Grundtvig workshopit että senioreiden vapaaehtoistyö ovat tarjonneet monelle ainoan keinon osallistua kansainväliseen toimintaan. Nykyisessä ehdotuksessa suurin osa rahasta menee korkeakoulussa opiskeleville - ja jopa valmistuneille, mikä on omiaan lisäämään koulutuksellista epätasa-arvoa ja polarisaatiota. Näemme **syrjivänä sen**, että nuorten liikkuvuutta ja vapaaehtoistyötä vahvistetaan voimakkaasti, kun yli 30 vuotta täyttäneille ei suoda näitä samoja mahdollisuuksia.

Ymmärrämme hyvin komission tahdon tehostaa toimintaansa. Tehokkaampi hallinto vapauttaa resursseja, jotka voidaan siirtää hankeavustuksiin ja loppukäyttäjille. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että tehokkuuden nimessä isot kokonaisuudet syrjäyttävät osan väestöstä. Suuri osa aikuiskasvatusta toteutetaan pienissä järjestöissä, joille pitäisi tulevaisuudessakin olla mahdollisuudet

osallistua uuteen ohjelmaan ja sen kautta kansainväliseen toimintaan. Haluamme erityisesti tässä mainita **oppimiskumppanuudet**, jotka ovat olleet suuri menestystarina. Hakemusmäärät ovat nousseet ja laatu parantunut vuosi vuodelta.

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö ehdottaa:

Varmistetaan rahoitus eurooppalaiselle vapaalle sivistystyölle

On tärkeätä varmistaa erillinen rahoitus vapaalle sivistystyölle, jotta pystymme vastaamaan edellä kirjattuihin haasteisiin. Aikuiskoulutus on keskeinen osa elinikäistä oppimista. Esitämme, että aikuiskoulutus pysyy ohjelmassa itsenäisenä sektorina ja sille rakennetaan toimivat yhteydet ammatilliseen koulutukseen. Kyse ei ole pelkästään ohjelman hallinnoinnista, vaan selkeästä signaalista jäsenvaltioille ja vapaan sivistystyön yhteisöille, mukaan lukien VSY:n jäsenet, joiden toiminnan piirissä on yli miljoona suomalaista. Jos aikuiskoulutus ja vapaa sivistystyö tulevat nielaistuksi 'Erasmus Trainingin' sisään, tämä viestittää siitä, että toimia koulutuksellisen tasa-arvon tai kansalaisyhteiskunnan edistämiseksi ei arvosteta.

Aikuiskoulutuksen liikkuvuusraja nostetaan vähintään seitsemään prosenttiin.

Olemme tyytyväisiä ohjelmalle ehdotettuun budjettiin kokonaisuutena, mutta se on vain minimi sille, että voitaisiin saada todellista kehitystä aikaiseksi ja vaikuttaa koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Ehdottomana puutteena näemme, että aikuisille suunnatun liikkuvuusohjelman rahoitus on huono. Ehdotettu ohjelman kokonaisbudjettikorotus on tervetullut, mutta nykyinen ehdotettu minimi tarkoittaa todellisuudessa vähemmän rahaa vapaalle sivistystyölle. **Ehdotamme aikuiskoulutuksen liikkuvuusrajan nostamista kahdesta prosentista vähintään seitsemään prosenttiin.** Aikuiskoulutuksella ja kansalaiskasvatuksella on keskeinen asema demokraattisten prosessien kehittämisessä useissa EU:n jäsenmaissa. On syytä edelleen edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiakasvatusta ja kansalaisten osallisuutta. Vapaa sivistystyö vahvistaa kansalaisyhteiskunnan toteutumista ja aktivoi kansalaisjärjestöjä.

Erasmus for all -ohjelman on tuettava uutta European Agenda for Adult Learning -ohjelmaa

EU:n jäsenvaltioille olisi määriteltävät tavoitteet, jotta varmistetaan aikuisten pääseminen osallistumaan kansalaisten hyvinvointia ja työllistymistä edistävään vapaan sivistystyön tarjontaan. Näin tuleva ohjelma voi olla edistävänä tekijänä kriisiytyneelle yhteiskunnalliselle kehitykselle. Suomen esimerkki näyttää, mitä hyvää koulutusjärjestelmä voi saada aikaan.

Tervehtien

PIRKKO RUUSKANEN-PARRUKOSKI
Pirkko Ruuskanen-Parrukoski
puheenjohtaja

JOHANNI LARJANKO
Johanni Larjanko
kv-vastaava